

DEBRECZENI HIRLAP

Előfizetési árak: Egész évre 10 frt., félévre 5 frt., negyedévre 2 frt 50 kr., egy óra 1 frt.

Megjelenik mindennap, vasárnap kivételével.

A szerkesztésért felelős

Kutasi Imre

kiadó s laptulajdonos

Szerkesztőség Nagy-Várad-utca 2087. sz. Gáll-ház (emelet)
Kiadóhivatal Nagy-Várad-utca 2087. sz. Gáll-ház (földszint)
Hirdetések a legmérsékeltebb árszámítás mellett vétetnek fel
Egyes szám 4 kr.

A nemzetközi politikáról.

Debreczen, január 3.

A lefolyt esztendő hozta meg az örök béke idealista barátainak a váratlan örömet, hogy épen Oroszország uralkodója, kezdeményező lépést tett olyan nemzetközi értekezlet létrehozására, a melynek feladata volna a *lefegyverkezés* megkezdésének, vagy legalább a fegyverkezés korlátozásának módozatait, hogy megállapítsa A fenkölt lélek által sugalmazott eszme megvalósítása erre az esztendőre maradt. Szép öröksége 1898-nak.

Másik nemzetközi értekezlet több sikert mutathat fel. Ez az egész művelt világon osztatlan felháborodást és részvétet keltett, a magyar nemzet szívében gyógyíthatatlan sebet ütött *genfi* gaztett hatása alatt Olaszország által indítványozott és Rómában meg is tartott *antianarkista konferencia*, a melytől üdvös eredmény várható a társadalmi és állami rend veszedelmes ellenségeinek megfékezésére.

De mialatt az 1868-ik év eképen érdemekkel dicsekedhetik az emberiség magasabb érdekel körül, addig a vérontás terén is kiváló szerepet játszott,

A *felsőolaszországi* lázadásról itt nem is szólunk. Ez Olaszország belső bajainak kifakadása volt, a melyet fegyverrel kellett elfojtani; ezek a bajok sokkal mélyebben gyökereznek, semhogy erőszakos rendszabályok elégségesek volnának a megorvosolásukra. Azok okozták a II. és III. Ru-

dini-kormány bukását, a melynek helyét Pelloux generális és társai foglalták el, a nélküli azonban, hogy biztosítékot tudnának nyújtani a magukra vállalt nehéz feladat megoldása iránt.

A vérontás, a mire főnnebb utaltunk három világrészben folyt: Amerikában, Ázsiában és Afrikában.

A *spanyol-amerikai háború* a nyugot-indiai és keletázsiai vizeken Spanyolország gyarmati birodalmának teljes összeomlására vezetett.

A rendkívüli erőfeszítés és a súlyos veszteség Spanyolországnak különben is megrongált gazdasági és politikai viszonyait még inkább megrontotta és most, bár a karlista lázadás valószínűsége egyre csökken, a szerencsétlen ország a legsúlyosabb belső válság küszöbén áll.

Az *észak-amerikai Egyesült-Államok* viszont a győzelmes hadjárat révén egyszerre a világpolitikát intéző nagyhatalmasságok sorába lépett, mint egészen új és ennek folytán kiszámíthatatlan tényező. Az amerikai demokrácia a hódító és terjeszkedő imperializmus büvkörébe került és senki előre meg nem mondhatja, miképen fog fejlődni a szokatlan eszme világban. Ez az átalakulás bizonyára az 1898. esztendő legfontosabb világtörténelmi eseménye.

Afrikában különböző apró expedíciókon kívül Angolország fényes sikerrel folytatta *Szudán visszahódítását*; ma már

angol-egyiptomi lobogó leng Kartum-Omdurman ormain.

Az összes 1898. évi háboruszkodásnál sokkal nagyobb volt az a veszedelem, a melyben a világbéke többször is forgott. Angolország szokatlan energiával lépett föl érdekeinek védelmére s eképen Kelet-ázsiai Oroszországgal, Afrikában a Níger vidékén és a Nilus völgyében Franciaországgal csepp hítja, hogy össze nem tűzött.

A kelet-ázsiai helyzet ma sem mondható tisztázottnak. A harc tovább folyik Kináért s abban Angolországon, Oroszországon, Franciaországon és Németországon kívül résztvesz Japán, sőt a Fülöp szigetekre támaszkodva ezentúl az Egyesült Államok is. A kelet-ázsiai kérdés nem oldható meg máról-holnapra és sok-sok esztendőnek fogja nyugtalanságát képezni. A múlt év folyamán elfoglalta Oroszország Port Arthur, Angolország Wei-hai-weit, Németország Kiao-Csaot; így mindegyikük szilárd alappal bír kínai törekvéseik támogatására.

Ennél a bonyodalomnál sokkal akutabb volt a francia-angol összeütközés a Níger, különösen pedig a Nilus (Fasoda) miatt. A Níger kérdést egyezmény útján rendezték, Fasoda azonban olyan érzékeny diplomáciai vereséget hozott Franciaországra, hogy ebből a francia és angol nemzet maradandó elhidegülése fog származni. A Fasoda ügy ilyen módon első rangú fontosságot nyert, mert alighanem

A DEBRECZENI HIRLAP TÁRCZAJA

Három miniszternéről.

— Apróságok Bánffyneről, Dánielnéről s Wlasiensneről. —

A politika, meg a belőle támadt tömeges párbajozás még a szalonoknak is harczi hangulatot kölcsönöztek ezen a héten.

Erről beszéltek a Muzem mögötti paloták gobelinos termeiben, a Rózsa utca villaszerű magnas costageaiban és a miniszternék szalonjaiban.

A miniszternék!

Milyen áhitatosán, milyen szent tisztelettel ejti ki ezt a szót profán világ.

Irigykedve is, mert hiszen a miniszternék közvetlen közelében élnek azoknak a férfiaknak, akik a históriát csinálják, — első kézből tudnak meg minden eseményt — és osztoznak a kegyelmes urnak kijutott viharos élejekben — no meg az abc-ugok-ban is.

A miniszterné, aki arra van hivatva, hogy férje életébe a német klasszikus által megénekelt ama bizonyos rózsákat fonja melyre úgy rászolgál a kegyelmes ur, a kit

lehurrog az utca és tövisekkel traktál az ellenzék.

Bánffy miniszterelnökre zudul leginkább az ellenség ádáz dühe.

Természetes tehát, hogy, báró Bánffynak kell legtöbbet készletben tartani azokból a bizonyos rózsákból.

A Sándor-palota ma távolról sem olyan zajos, — mi volt Andrássy Gyula miniszterelnöksége alatt, mikor tulajdonképeni fénykorát élte.

Tünelmönyes idők voltak azok az 1867-iki koronázás után.

Fátyol borult a multra és uralkodójával kibékült nemzet uszott az öröm és remény árájában.

Mindenki optimista volt akkor, mindenki poéta és a szivárvány hét színébe mártott tollal irtak a cenzura nyügétől megszabadult újságírók.

Andrássy Gyuláné, a társaság körüljajongott Katinka grófné-ja odagyűjtötte az egész arisztokracziát és a miniszterelnök estéin megjelent az udvar — Erzsébet királyné, ez a hódítóan szép, galambszelid asszony, akit már a szívébe zárt a nemzet.

A politika az országos ügyek valami great attraction, valami új volt akkor az ötven esztendő zsibbadtsága után.

Kormánypárti képviselők vegyest pezs-gőztek a tigrisekkel, ahogy akkor a Tigris szállóban ülésező — balközépi képviselőket hívták.

Ott adomázott, tréfált Wencheim Béla a belügyminiszter, ott tervezett vasutakat Mikó és zugott, forrongott Andrássy Gyula agyában a honvédség eszméje melynek föllállításán fáradozva, sokálg vicezelték intimusai azzal, hogy: Hadsereg Gélich!

A bolgáros, paszomántos diszruhák csak úgy csillogtak az aszbeszt lámpák fényében és a boglárók, mentekötők mint gyémántsze-mek villantak meg, mikor fordult egyet a viselőjük.

Harminez esztendeje mult már annak!

Azóta a politika szurós fanyar gyümölcs esé lett, a miniszterelnöki bársonyszék megvalóságos, a néhai való tribun, Dózsa György izzó vastíonusa.

Pedig b. Bánffy Dezsóné is tud reprezentálni, ő neki is jól illik az aranycsipkés magyar fejkötő, az erdélyi fejedelmek által viselt boglár, a bársonymente.

Meggyőződhetett erről mindenki, a ki a millenniumi ünnepek alkalmával látta, meg mikor a miniszterelnöki palota termei megnyitak fényes ebédek, nagy estélyek közönségének.

kiinduló pontja az európai államok újabb csoportosulásának.

Franciaország miképen fog nemzetközi helyzetén változtatni, erre a kérdésre talán ez új esztendő ad választ. A múlt esztendőben főképen a belső bajok vették igénybe a francia nemzetet. A Dreyfus ügy képtelen izgatás és botrányok során végre a revízió stádiumába jutott, miután az idén is áldozatul kívánt két kormányt: a Melineét és a Brissonét. Franciaország belső viszonyainak zűrzavarossága egyáltalán nem javult, s mind merészebben emeljük föl hangjukat azok, a kik férfit kezesnek a haza megmentésére.

Azzal a megnyugvással rekeszhetjük be a múlt esztendőt, hogy bármi változás történt légyen is a különböző hatalmasságoknak egymáshoz való viszonyában, Ausztria és Magyarország viszonya szövetségeseihez változatlanul szilárd maradt. Az osztrák porosz kellemetlen incidens sem tudta megzavarni a bensőséget a monarchia és a német birodalom között. Hasonlóképen érintetlenül viszzük át az új esztendőbe azt a barátságos egyetértést, a mely a balkánfélszigeti politikára nézve főnáll Ausztria Magyarország és Oroszország között. Bizalommal tekinthetünk tehát a jövőbe, — csak belső bajaink ne gyakoroljanak kedvezőtlen visszahatást külső kedvező helyzetünkre.

A helyzethez.

Ő felsége a király Bánffy Dezső miniszterelnököt tegnap másfél óráig tartó kihallgatáson fogadta. Bánffy a politikai helyzetről referált a királynak; de már a délutáni vonaton visszautazott Budapesre.

Tegnap délelőtt valamennyi országgyűlési ellenzéki pártkör a helyzetről és a további teendőkről folytatott bizalmas értekezletet. Abban történt megállapodás hogy ma a képviselőházban még a napirend előtt magok

Szeretreméltóságát, kedvességét még ma is emlegetik a miniszterelnöknek bécsi delegátusok, külföldi főurak, a tudomány és irodalom emberei, akik ott a millenárius esztendőben megfordultak.

Azóta nem igen volt alkalma ünnepelni magyarnak.

A szomoru 1898 ban, a dies irae esztendéjében meg éppen nem, mikor ennek az árnyéka még az ifju 1899 farsangjára is ráborult

Gyászol az özvegy király és vele az egész nemzet. Hogy illenék vidám hegedűszó-czimbalompengés most a miniszterelnöki palotába?

De intim összejöveteleket, családiasabb színezetű ebédeket most is ad báró Bánffy Dezső, amelyeknél a háziasszonyi tisztet elragadó szeretetreméltósággal teljesíti a kegyelmes asszony.

Ezek közt az intim ebédek közt nem a legutolsó helyet foglalják el az ugynevezett irodalmi ebédek.

A nevezetesebb írókat gyűjti ilyenkor a régi Sándor-palotába báró Bánffy Dezső, a ki különben az első miniszterelnök, a ki észrevette, hogy vannak olyan írók is, a kik csak írók és nem egyszersmind — politikusok is.

Ilyenkor szünetel a politika.

a pártok vezérei Apponyi Albert, Kossuth Ferencz, Molnár János felszólalnak és az ex-lex állapot megszüntetését követelik. Együtt elhatározták azt is, hogy Bánffy Dezső multkorival a szava amelyet a ropant zajban csak a gyorsíró hallott, a Ház naplójába utólagosan bevételessék. Iemét viharos ülésre van kilátás.

Az obstrukciót is bejelenve s nagyobb erővel folytatják.

Politika és pisztoly. Br. Bánffy Dezső segédei br. Fejérváry Géza honvédelmi miniszter és Gajáry Ödön orszgy. képviselő a Horánszky Nándor segédeivel br. Úchritz Zsigmonddal és Bolgár Ferencz képviselőkkel pisztolypárbajban állapodtak meg, amely ma délelőtt folyik le. Az ország közönsége érthető lázas érdeklődéssel nézi a politikai párbaj elé. Hir szerint Horánszkyt az indította rá, hogy mégis rászánta magát a Bánffytól való minden feltétel nélküli elégtételkérésre. mert a nemzet i kaszinó több tagja figyelmeztette Horánszkyt arra, hogy jobbha megverekedik, miután könnyen megeshetik, hogy az általa összeállítani kívánt becsület bíróság elítéli, amennyiben Bánffy eljárása minden tekintetben korrekt volt.

Nyilt levél. *)

— Magyarország összes választópolgáraihoz pártkülömbég nélkül. —

Hogy más, igen fontos dolgom pillanatnyi mellőzésével ezen Nyilt levél megírására adtam magam. annak nagy és fontos okai vannak. Az ugynevezet ex-lex beállott és nem lehetetlen, hogy egyes községek vagy talán megyék is, megtagadják az adót s vele együtt az ujonczállítást azon hiszében, hogy ez által a kormányknak kellemetlenségeket okoznak. Nem hiszem ugyan, hogy ezt sokan fogják megtenni, de — amint a lapokból olvastam, egyes községek még is megkísérik az adófi-

*)Közéletünk egyik jelesét kaptuk a fenti sorokat. Szerk.

Tisztán irodalmi és napi kérdésekről folyik a társalgás és maguk az írók is bámulják, hogy a legjelentéktelenebb irodalmi eseményről is mennyire tájékozott a miniszterelnök.

Báró Bánffy Dezsőné után Dániel báróné és Wlassics Gyuláné a legemlegettebb miniszternék.

Dániel Ernőné, az ő bájosan fiatalos pasztell-arczával, lányosan karsu termetével a rokokó-világ hajporos fejű francia marquise-jait juttatja eszünkbe.

Semper florens nek nevezik a kegyelmes asszonyt, mert nyomtalanul repülnek fölötté az évek és aki nem tudja, bizony el sem hinné, hogy már legényfia van, hires atléta és győztese számos sport-versenynek.

Ákár Budapesten, akár nagygyáli kastélyában, ahol csak a napokban rendezett fényes karácsonyi ünnepséget Dániel báróné, igazán nagyuri az ő szalonja.

A politika, az arisztokrácia, szóval közéletünk minden kitűnősége megfordul abban és gyönyörködik a keleti kényelemben, nyugati izlésben és hamisítatlan magyar vendégszeretben, amely körülveszi.

Dániel Ernőné szinte predesztinálta a sors, hogy hangadó legyen — mert toalettlétől kezdve, estélyek, ebédek, összejövetelek

zetés és ujonczállítás megtagadását. Erre nézve meg kell jegyezni, hogy sem az adót sem az ujonczokat nem a kormányknak fizetjük, illetőleg állítjuk, hanem az államknak, mely csak úgy képes funkcionálni s az állam polgárainak életét, vagyonsbiztonságát s anyagi érdekeit megvédeni, ha az ezekhez megkívántató kiadásokra szükséges összegek fölött rendelkezik. Külömben nem.

Az adófizetés és ujonczállítás megtagadásának egyik nagy s veszedelmes következménye tehát az lenne, hogy az államrend felbomlanék az élet és a vagyonsbiztonság pedig a legnagyobb veszedelemben forogna,

A másik ebből származható veszedelem pedig az lenne, hogy amint a külföld megtudja, hogy nálunk az adófizetést megtagadják, ujonczokat nem állítanak, rögtön felmondják a hitelünket s ez olyan felforgatást idézne elő, mely alkotmányunkkal együtt állami létjogunkat is örökre tönkre tenné!

Tisztelettel kérem minden választópolgártársamat, lehet-e szabad a hazát ilyen szörnyű szerencsétlenségnek kiténni? Most még van időnk a megfontolásra s én azt tartom, hogy a legnagyobb hazafiasság azlesz ha az adófizető polgártársaim a beállott törvényen kívüli állapotot figyelmen kívül hagyva, adójukat pontosan megfizetik s az ujonczokat is állítják.

A törvényen kívüli állapot, ugy sem tart hat soká s ha az adók és ujonczok megtagadásával nem csinál valaki magának kellemetlenséget, akkor a rendes állapotok bekövetkezésekor nem lesz semmi baja. Ellenkező esetben az elmulasztott adókat a következőkkel egyszerre kell megfizetni, a mi bizonyára nehezebb, mint kisebb részletekben fizetni. Azután meg ne felejtjük, hogy a törvényen kívüli állapot bekövetkezését tisztán az ellenzéknek köszönhetjük, mert az ellenzék akadályozta meg az ország tekintélyének, hitelének s nagyhatalmi állásának kimondhatlan kárára az indemnitati megszavazását az ő kárhözatos obstrukciójával. Mert ez áldatlan obstrukcióra nem volt s ma sincs elfogadható ok. Ha az ellenzék néhány tagja haragszik Bánffy Dezsőre, ez privát ügy, végezzék el egymás közt, de privát ügyet országos ügynek felfujni, törvényt és alkotmányt veszedelemnek kiténni, az ország hitelét megrendíteni, tekintélyét lábbal taposni, ez olyan eljárás, melyről nem hiszem, hogy ellenzéki választópolgártársaim helyeselnék, Mert tisztelt választó

rendezésében mester, mintája a finom izlésnek.

Ezért választotta őt maga mellé báró Atzél Béla, mikor a Park-Klub megkedvelteséről volt szó előkelő női körökben.

Mert báró Dánielné nemcsak propagandát csinált ennek a modern gyülekezési pontnak, de mint háziasszony, a Park-Klubot oly kellemessé, otthonossá tette, hogy még a sivár klubélettől leginkább vonakodó konzervatív magnásnékat is bevitte a Stefánia-úti tündérpalotába.

Sőt még koronás főkönyvelőjét is ráterelte a Park-Klubra.

Mindenki emlékezhetik még a németek daliás imperátorának, II Vilmosnak budapesti látogatására, aki a Park-Klubot megtekintve elragadtatással nyilatkozott eleganciájáról.

Aztán gratulált kalauzainak, báró Atzélnek és Dániel bárónak. — ennek igazi lovaghoz illően kezelt csókolva s benne az egész magyar női nemet tüntetve ki.

Last, but not least.

Wlassics Gyuláné, nem tart ez idő szerint még tulajdonképen nyit házat.

Serdülő gyermekei vannak — leánykaja csak majd ezután lép a világba — akiknek a neveltetése, gondozása sok időjét veszi igénybe.

Mert a kultuszminiszterné, a kitűnő író és pedagógus Csengery Antalnak a leánya,

és adófizető polgártársaim, ennek az áldatlan obstrukciónak mi iszzuk meg a keserű levét!

Es kérdem az én ellenzéki adófizető polgártársaimat, azért küldték e ők képviselőiket az országgyűlésre, hogy a törvényhozás működését hónapokon át minden ok nélkül megakasszák; vagy azért, hogy böles törvények hozásával hozzájáruljanak az ország jólétének előmozdításához, hogy idővel elérjük azt az ideális célt, melyet ellenzék és szabadelvű párt egyaránt kitűzött magának s mely nem egyéb, mint az ország önállósága és függetlensége?!

De, fogják a vérmesebbek mondani, Bánffy Dezső miniszterelnök elárulta a hazát, a szabadságot, az alkotmányt, jogainkat és a többi.

Hát hadd olvasok egy kicsit a Bánffy fejére is.

Mikor az egyházi törvényjavaslatokat tárgyalták, történt, hogy gróf Kálnoki külügy miniszter és Aligárdi pápai nunczius beleavatkoztak a mai belügyeinkbe. Kapta magát a Hazaáruló Bánffy s felszaladt Bécsbe. Kihallgatásra jelentkezett a mi szeretet királyunknál és azután hazá jött. Három nap mulva Kálnoky már nem volt miniszter, utána meg Agliárdi megmutatta nekik, hogy Magyarország belügyeibe idegen embernek beleavatkozni nem szabad.

A felejthetetlen millenáris kiállításra lejött az egész udvar, hogy a legmagasabb urak és hölgyek tapasztalataik alapján győződhesenek meg Magyarország kulturális és gazdasági fejlettségéről.

A millenáris esztendő követő évben itt láttuk a hatalmas német osászárt, a kinek elismerő szavai minden magyar ember szívét büszkeséggel töltötték el s aki itt tartózkodása ideje alatt meggyőződött arról, hogy szegény német polgártársaink még sincsenek úgy elnyomva, mint a hogy ők a világban kürtölni szeretik.

Nemsokára utána a román király és felesége voltak jóságos királyunk vendégei budavári palotájában. És Károly király az ő fenkölt lelkü feleségével meggyőződött arról, hogy román polgártársaink sincsenek úgy elnyomva e szép hazában, mint azt az ő lelketlen agitátorai a világgal el akarják hitetni.

Ezek után következett jóságos királyunknak ama nemes elhatározása, hogy dicső történetünk legkiválóbb tiz alakjának szobrokat állíttat a saját költségén.

már a szülői háznál elvan házias, olyan puritán erkölcsökben nevelkedett, hogy tudja, hogy az asszony első főhivatása jó feleségnek, jó anyának lenni.

Es ritka asszony van a társaságban, — aki ennek a forgalomnak úgy megfelel, — mint a szép szőke hajú, fiatal kultuszminiszterné.

Otthona derült, vidám. Es ezen nem is lehet csodálkozni.

Wlassics kultuszminiszternek jut ki legkevesebb az ellenzék töviseiből.

Őt a kormánypárti és ellenzi utca mindig egyforma lelkes éljennel fogadta, s minisztersége alatt eddig mindössze egykét abezug jutott neki, a közelmúlt parlamenti csaták idején.

Wlassicsné maga is gyermekké válik szép gyermekei közt, és nyáron, mikor felvidéki nyaralójukban időznek, órákig járja velük az erdőt, — köti bokréta a mező szép virágait és játszik a lawn-tennis gourdon.

Mikor pedig földadataikat tanulják, türelmesen kikérdezi őket, ad fölvilágosítást, és a legnagyobb öröme az, mikor jó vizsgát tesznek.

Gyula fia kitünő tanuló is. Nagyon szeretet olvasgatni és már az irással megpróbálko-

A kvótát meg a status kvó alapján állapította meg Magyarország javára.

Majd meg következtek a kiegyezési tárgyalások, melyeknél Bánffy annyira exponálta magát, — hogy több miniszteriumnak menni kellett Bécsben, még sem engedett.

Azután a hadapródiskolák felállítására, a Hentzi-szobor eltávolítására, a papi jövedelmek rendezése stb. végül pedig az a megbecsülhetlen érdeme, hogy kormányzása alatt az uralkodó és nemzet közti egyetértés folyton szilárdult, a szeretet intenzívebbé lett úgy, hogy semmiféle intrikának nem sikerült azt megingatni.

Szociális szempontból nem kevésbé nagyjelentőségűek a munkaházak építése mely a munkásnép lakás, egészség- s anyagi viszonyait igyekszik javítani s mely szintén a Bánffy kormány érdeme.

Mindezek tények, melyeket elvitatni nem lehet s legyen bár valaki ellenzéki, ez semmi esetre sem jelentheti azt, hogy az igazság elől elzárkózzék.

Hát a választási visszaélések? a korrupció és más hasonló dolgok? Ezekre válaszoljanak azok a választópolgártársaim, a kik szavazatukért megvesztegettetik magukat. Azt azonban semmi esetre sem vehetjük rossz néven, ha Bánffy olyan férfakkal akar együtt lenni, a kik munkájában segítik, ellenben szabadulni akar azoktól, a kik ebbeli törekvésben gátolják.

Es kérdezzük ezek után, hogy hát az ellenzék mit csinál?

A saját dolgait kívánom elősorolni. Obsztruíd, diszkreditálja a parlament és az ország tekintélyét, veszélybe sodorta alkotmányunkat s kényszerítette a kormányt a Tisza féle javaslat megcsinálására. Azután megnyakrafőre párbajoz ik és félti az — immunitását.

Egy választópolgár.

A morál betegsége.

Általánosan ösmert közmondás az, hogy csak ép testben lakik ép lélek. Beteg embernek beteg a munkaképessége, beteg a karaktere, önérzete, gondolkodása, egy szóval: egész lénye. Már pedig beteg emberek társadalmának nemzetet fentartó képessége elernyed, az állam gépezetének kerékküllői-

zott, — nagyon irva le egy tengeremléki utazását.

A szalonban ezek szerint Wlassicsné sokkal kevesebb időt tölt, mint gyermeki tanuló szobájában, valószínűleg a római szép asszony nyal tartva, aki legszebb épításmunkát tartotta, ha azt irták róla, hogy; Otthon ült és font.

De még egy sokkal közelebb eső kis historikumot is juttat eszembe a családias, — női erényekkel diszeskedő kegyelmes asszony.

Fényes appartement volt Albert szásztescheni hercegnél, az ország kormányzójánál Pozsonyban.

Kemény hideg volt az Ur 1779-ik eszten dejében, úgy hogy jan. 12-ke táján csonttá fagyott a Duna, és a hó csak úgy csikorgott a szán talpa alatt.

Azért mégis mind eljöttek a magas uraságok.

Hogy maradt volna csak egy is otthon, mikor anyánk Mária Terézia is ott volt a veje fényes termeiben, ahol még hozzá Kempeléa Farkas mutogatott valami kunst ot hires sakkjátzó figurájával.

Az appartement alkalmával sorra szólítottatta a nagy asszonykirály kedvelt híveit, Nádasdy bánt, Illésházy grófot, az ő kedves Pálffy

bon korhadás áll be, a nemzet sorvadásnak indul, mert annak alapelemei az egyes emberek saját testi s szellemi épségük jókarban tartását szem elől tévesztik s a modern élet vásári zajában egymáson keresztülgázolva, egymást legyűrve törekszenek a boldogulás célpontja felé a kultura elektrikus lángja mellett.

Kevés az ember, ki saját sorsával beéri; az egyik koplal, csak hogy külsőségekben többnek látszék, mint a mi; a másik többet költ, mint amennyire budgetjéből tehet, mert összekötéseinek fogva lépést kíván tartani a társasággal. A szerényebb viszonyok közt levők utánozni, elérni akarják a tehetősebb, a magasabb állásukat szokásaikban, életmódjukban, szórakozásaikban s e törekvésükben rendszeren a gazdálkodás egyensúlya, beáll a deficit, adóság, gond, amelylyel természetesen lépést tart az idegesség, vérszegénység s ezek nyomában ezer és ezer testi nyavalyája a családnak. Hogy mennyire el van terjedve e kórság már az utolsó falun is, az a szorgos szemlélő figyelmét el nem kerülheti.

Gyakran volt alkalmam családok romlását látni, miként jutottak azok a nagy-törekvés lejtőjén fokról-fokra tönkre,

S honnan e kóros jelenség? Azt mondják, hogy a kultura az a bacillus, mely befészkelte magát az emberek agyvelejébe és ez állapotokat előidézte. — Én nem hiszek benne. A kulturának megvan a maga országutja; a tudomány, művészet, ipar, és kereskedelem képezik a kultura talaját, termény talaját. Mi köze is volna a kulturának ahhoz, hogy a napszámos, ki egész héten nehéz munkát végez, koplalás mellett vasárnap eldorbézolja egész heti keresetét.

Nem, tisztelt Olvasó, nem a kultura itt a hibás. Az emberi gyarlóságok és nyavalyák egyéb forrásból erednek, mások azok az indító okok, melyek a társadalom és az egyes ember romlását előidézik: az erkölcs süllyedése, az erkölcs hiánya. Ez a bacillus mely az emberek egymás iránti hitét, bizal-

Leopoldnéját, meg a szép Batthyány Antóniát aki vőlegénye, Erdődy József karján pironkodva, köteles alázattal fogadta a fejedelmi gratulációt.

Mindenkihez volt nyájas szava az ebben mester Mária Teréziának, és a hivatalviselők közül sem felejtve ki egyet sem, megszólítottá Tristyánszky Dániel, utána mindjárt Wlassics András magyar udvari kamarai tanácsosokat.

A sok kérdezősködésben már kimerült királynő, kirtelenében nem tudván mit mondani, így szólt:

— Hát az ön feleségét nem érdekli a sakkjátzó-baba, hogy nem jött el megnézni?

Mire Wlassics András a következőleg válaszolt:

— De nagyon is. Azonban felséges asszonyom megboesát, — ha mégis inkább érdekli az otthon játzó baba — akinek csak legjobban viselheti gondját az édesanya.

Mária Terézia, aki maga is kitünő feleség és anya volt, mosolyogva bólintott.

— Már bizony az előbbvaló minden parlamentnél.

Ugy látszik az ösökhöz méltón gondolkoznak az unokák.

mát megfertőzte; ez ölte ki az igaz barát fogalmát. a felebaráti szeretetet az emberek szívéből, ez az oka, hogy a nő férjének és a férj nejeének hűségében föltétlenül nem bizik, a házastársak egymás iránti bizalma fölött csak a féltékenység öröklik, az öröklik egymás erkölce fölött, amint a pénztárosban is, a kereskedő és egyéb adósok iránt is a kauczió és váltó tartja ébren a bizalmat. Hol van manapság a felebaráti tisztességbe és becsületbe vetett igazi, föltétlenül hit és bizalom.

Kisérjük csak figyelemmel a törvénykezési rovatot. A sikkasztások és lopások egész lajstroma tárul elének; a rendőri sajtó iroda évenként szárazon közli a lopási, rablási statisztikát és mert a törvény elégtételt szerzett a társadalmi renden elkövetett bűncselekményekért, a társadalom csakhamar napirendre tér, ahelyett, hogy keresné, miképen lehetne a társadalmi rendet erkölcsi uton helyre állítani.

A folyót nem állítjuk meg folyásában, a rosszat csirájában kell elfojtani s ez csak úgy lehetséges, ha gyermekeink ártatlan szeplőtlen lelkületét szebb és nemesebb eszmékkel tápláljuk, mint a mai családok s a mai iskolák és csak egy jó czélszerűen nevelt új generáció keltheti új szárnyra az erkölcstelenségnek fertőjébe sülyedt nemes tiszta izlést, becsületes felfogást, felebaráti szeretetet, a vallási tiszteletet, a gazdasági egyensúly vezérszerepét: az önértékes, szerény munkában megedzett férfias akaraterőt. Ennek munkája a jövő iskoláira vár.

Egyről-másról.

A nő uralkodik.

— Életigazságok. —

Ha az egész világon csak két ember lenne, — az egyik bizonyára uralkodna a másikon.

Ha azonban a világon egy férfi és egy nő volna, kétséget kizárólag a nő uralkodna a férfira, — aminthogy ezt igen fényesen Éva anyánk a paradicsomban be is bizonyította.

A nő uralkodott uralkodik és uralkodni fog mindig, — míg ez a világ világ lesz.

Nézzétek azt a gyermeket szép leányt. Szébbet alig képzelhet magának az ábrándokat szövő elme.

Szöke fűrtök, kék szemek, üde arcz mosolygó ajkak. Leköti, elvarázsolja a fiatal ifju sziveket.

Olyan ez a szép leány, — mint egy aranyosokba öntött gondolatokban gazdag költemény.

Uralkodik az ifju sziveken!

Nézzétek azt a szép asszonyt! Kedves szeretetreméltó, minden szavával, egyetlen mosolyával lebilincseli, leköti a figyelmezteteket.

Ugy nevet, úgy kaczag, hogy a zsidobadtságából feltör a véretek. — Olyan az a szép szép asszony, mint egy érdekesítő regény.

Uralkodik a férjeken!

Nézzétek azt a másik asszonyt! Mintha férfias komolyság fészkelte volna magát a ránczos homlokra.

Arzát érdekes pir önti el, őszbevegülő fűrtök, különösen pislogó szemek, idegesen

rángatózó ajkak. Tul ment 50 éven. Olyan mint egy tragédia.

Uralkodott, mint leány az ifju sziveken; uralkodott mint asszony a férjeken és most uralkodik mint anyós a — vőkön.

A nő, az mindig uralkodik.

Ujévi tragédia.

Ez a tragédia hat igen rövid kis felvonásból áll, így, ahogy itt következik:

Első felvonás.

— Kovácséknál. —

Kovács ur. Vermesék nem küldtek ujévi ajándékot?

Kovácsné; Nem.

Kovács ur: Borzasztó! Ugy várom már a rendes ujévi bonbonos dobozokat, hogy elküldhessem Gáléknak, mint minden esztendőben!

Második felvonás,

— Gáléknál. —

Gálnéi: Még nem mégyl el?

Gál ur: Nem... Várom a Kovácsék rendes ujévi bonbonjait. Hallatlan, hogy nem küldték még el... Redig el akarom vinni az idén is Szabóéknak!

Harmadik felvonás.

— Szabóéknál. —

Szabóné: Ne feledd el! Brandnének a Vasék csokoládés skatulyát viszed el!...

Szabó: És Ikráéknak?

Szabóné: Azoknak azt a cukrot viszed, amit az a csacsí Gál hoz minden évben. Így rendben lesz a dolog...

Negyedik felvonás.

— Ikráéknál. —

Ikra ur: Mondd csak, semmi sem maradt Lovassyék számára?

Ikráné: Majd a Szabóék cukrát küldjük nekik... még ma itt kell lennie!...

Ötödik felvonás.

— Lovassyéknál. —

Lovassyné (a csomagokat bontva): Na! már minden itt van, csak az Ikráék cukra hiányzik...

Lovassy ur: Azt majd Vermesnek küldöm...

Hatodik felvonás.

— Vermeséknél. —

— Vermes ur: Borzasztó! Már négy óra és az a Lovassy nem küldte el a szokott cukrot... Pedig Kovácséknak akartam adni...

N A P I H I R E K.

Debreczen, 1899. január 2.

Időjárás.

A központi meteorologia intézetnek Debreczenbe küldött távirati jelentése szerint a következő időjárás várható.

— január 2. —

— Fagy. — Jelentékeny csapadék nélkül. —

Jókai Mór s az ex-lex.

Jókai Mór, az édes szavu költő az ex-lexes állapot alkalmából felszólítást intézett a magyar nemzethez. Intézte pedig mint adózó polgár a felszólítását, mely rövidségében is sokkal ékeesebben szól a nemzethez, semhogy bármi megjegyzéssel is szabadna kísérnünk; itt közöljük:

Felszólítás a magyar nemzethez.

A mint a magyar pénzügyminiszter rendeletét elolvastam az adóhátralékok behajtásának felfüggesztéséről, azonnal erkölcsi kötelességemnek tartottam az új év legelső hétköznapján az adóhivatalba felsietni s ott mind az elmúlt évi hátralékomat, mind a jelen 1899-ik évi első évnegyedi adóilletékeket befizetni.

És ezennel felszólítok mindenkit, a ki a hazát igazán szereti, a kinek a nemzet becsülete, az ország hitele drága, hogy kövesse a példámot s adóját, melylyel nem a kormányának, de a hazának tartozik, fizesse be hivatalos figyelmeztetés, kényszerítés nélkül.

Hiszem — sőt bizonyosan tudom, hogy felszólításom nem lesz kiáltó szó a pusztában.

Budapesten, 1899. január 2.

Dr. Jókai Mór,

* adózó polgár.

E felszólításnak már is érezhető a hatása s érezhető a hatása annak az igazi hazafiai érzésnek, melyet nem lehet kiölni öblös szölamokkal, vészkiáltásokkal s fölháborodott sivitásaival az ál-hazafiságnak, mely mögött egészen más czélok lappanganak. A közönség ebben az ex-lexes állapotban megmozdul, hogy tüntessen. Megmozdul az ország fővárosában s bizonyosan tudjuk, hogy meg fog mozdulni az egész országban. hogy a maga igazi hazafias módja szerint adjon kifejezést honszeretetének, nem ugyan szavakkal, a mi nagyon olcsó mesterség, de tettekkel.

A főváros VI. kerületi adóhivatalánál hol Jókai Mór fizette be adóját, ma ember ember hátán tolongott, hogy tüntessen az — adófizetéssel. Az adóhivatal kénytelen volt a hivatalnokok számát hattal megszorítani, hogy megfelelhessen a nagy megrohanásnak. S ugyanennél az adóhivatalnál december utolsó napjaiban, tehát akkor, mikor az ex-lex már szinte bizonyos volt, oly tömeges volt az adófizetés, oly nagy volt a közönség tolongása, hogy e hónapban százharminczkilenczezer forinttal többet vettek be, mint az előző év december havában. Az adózó polgárok így dezavualják azokat a nagyhangu hazafiakat, kik jogtalanul s kéretlenül hivatkoztak rájuk.

— A „D. H.“ ujévi ajándéka A kiadó hivatal ma kezdette meg lapunk regénymellékletének Habbson „Lelkem kiesikém“ czimű pompas angol regényének szétküldését. Ma és holnap nap folyamán minden egyes előfizetőnk kézhez fogja kapni a pompas kiállítású ujévi ajándék könyvet.

— Élőhit. A debreczeni ev. ref. egyház különféle kegyes czéljaira, intézményeire a múlt esztendőben összesen 2735 frt 60 kr.

kézpénz adomány és hagyomány tétele. Az egyházi számvétség kimutatása készül a jó eselésekről s ez a tény kivéknek vallásos buzgóságát dicséri.

— **Tavaszi.** Téliünk se' volt, már itt a tavasz. Tegnap enyhe levegő, tavaszi napsugár; az éjjel csaknem langyos eső, — ki a manó barátokzik meg ezekkel január harmadikán?

No aztán, hogy milyen a korzó! Végig nem lehet menni rajta.

Hát már most, hol lesz bemutatva egy-egy elegáns, feltűnően divatos ruha?

Hiszen az aszfalton olyan loes poes van, hogy a legherezegebb alsósoknyából sem érdemes még egy centimétert is megmutatni.

Egy szóval ez az abnormalis tavasz senkinek sem akar tetszeni.

Ezt a hangulatot szerkesztőségünk egy mai napon hozott határozata jellemzi legjobban, mely szerint, ha valamelyik alanyi költő tavaszi verset merészel nekünk küldeni, versét a legroszindulatubb közönnnyel — hozni fogjuk lapunkban.

— **A becsülletes munka jutalma.** Tegnap számban megemlékeztünk két helybeli egyszerű munkásemberről, kik hűséges munkásságukért a földművelésügyi miniszter által kitüntettek. Velök együtt még négy szorgalmas gazdasági eseléd nyert hasonló szép kitüntetést, ez utóbbiak Hajdu vmegye területén. A kitüntetett munkás emberek: Forgó András V ar j u, Imre nádudvari; Csige Bálint és R ó t h András balmazújvárosi gazdasági eseléd. Az oklevelek és jutalomdíjak ünnepélyesen fognak átadni a szorgalmas derék munkásoknak.

— **Közvacsora.** A J ó t é k o n y n ő e g y l e t által 1899. évi január hó 14-én szombaton az »Arany Bika« szálló disztermében szegényeknek és árváinak javára rendezendő Közvacsorára tartatik. Belépti-jegy személyenként 2 fnt (4 korona). Páholy-jegy 2 forint (4 korona), Páholyokra előjegyzések Zádor Lajos ur kereskedésében eszközöndők. A páholyban levőknek személy-jegygyel is el kell látva lenni. Személy-jegyek előre válthatók: Zádor Lajos, Szent-Királyi Tivadar, B é k é s Lajos urak kereskedésében és a főtőzsdén. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Kezdeté este órákor.

— **Vége a vakációnak!** Szomorú hír, mely a IV-ed éves vén jogásztól az első gimnazista gyerekekig minden törekvő tagját meghatja a főiskolának. Tegnap a vakáció utolsó napján, egész nap tartott a bevonulás és kollégiumba, hazuról hozott jóféle elemőzsiákkal. Ma már ismét a tudományok kiapadhatlan forrásának feküdt minden nebuló. A bajszos nebulók legkivált, mert azok pár nap múlva megkezdik a félévi párbeszédos vizsgálatokat.

— **Értesítés és felhívás.** Ez évben sor alá jövő védkötelesekre nézve, e hó 7-én reggeli 9 órákor tartatik meg a sors huzás a városháza kis tanácstermében, melyre az érdekeltek ez uton hivatnak meg. Debveczen 1899. évi január 3-án a városi tanács katoés illetőségi osztálya.

— **Eletunt csizmadia-inas.** Klein Sámuel Burgundia utca 5-ik sz. alatt lakó csizmadia iparos Tóth Gábor nevű, 18 éves, ev. ref. vallásu inasa ma reggel 8 órákor gazdája pinczében egy éles dikicscsel elvágta a torkát. A rendőrségnél tett jelen-

tés után Dr. V a r g a Emil ker. orvos megjelent az öngyilkosság színhelyén, de addig már Dr. Szalay Béla orvos bekötözte a hatalmas sebet. — Az öngyilkos fiu b e s z é l n i k é p t e l e n v o l t s n e m l e h e t e t t m e g t u d n i ö n g y i l k o s s á g á n a k o k á t. Dr. Varga rendelkezésére a kózhórházba szállították. Életéhez alig van remény.

x **A Horgony-Pain Expeller.** Igazi népszerű háziszerré lett, mely számos családban már több mint 27 év óta mindig készletben van. Hátfájásnál, csipfájdalom, fejfájásnál, köszvényénél, csuznál stb.-nél, a Horgony-Pain Expellerrel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapítóhatásuaknak bizonyultak. sőt járványkórnál, minő: a kolera, hányóhasfolyás az altestnek Pain Expellerrel való bedörzsölése mindig igen hasznosnak bizonyult. Ezen kitűnő háziszser jó eredménnyel használtatott bedörzsölésként az influenza ellen is és 40 kr., 70 kr. és 1 fnt üvegenkénti árban a legtöbb gyógyszerárban készletben van, hanem bevásárlás alkalmával mindig határozottan: mint »Richter féle Horgony-Pain-Expeller« vagy »Richter-féle Horgony-Liniment« kéréndő és a »Horgony védjegyre kérünk figyelni.

Színház.

M Ü S O R.

Kedden jan. 3-án. A G é s á k, vagy: Egy japán teaház története.

Szerdán, jan. 4-én. O r p h e u s a p o k o l b a n, operette.

Csütörtökön: január 5-én M á r t h a; opera.

Pénteken: jan. 6-án újdonságul először: K a t o n á k; szimnő.

Szombaton: jan. 7-én U g y a n a z.

Vasárnap: jan. 8-án délután 3 órákor T é k o z l ó szimnő. Este 7 $\frac{1}{2}$ órákor: A p i r o s b u g y e l á r i s népszimnő.

Toldi Miklós.

Ha a negyedik gimnazisták magyarnyelv tanára azt akarja, hogy Arany T o l d i - j a melyekben vésődjék a kis diákok memoriájába — küldje el őket Szigeti József dalokkal és tablókkal tarkázott »történeti szimnővének« megtekintésére.

Amit eddig Arany művére nem mertem kimondani, kimondom most e darab megtekintése után, hogy a Toldi-monda kész naiv eposz-tárgy, melynek naivsága a szinpadon valósággal meghatott.

E darabnak főbb szerepei még nem is oly régen a legmagasabb színész-ambicziók tárgyai voltak s nem csalódom, hogyha a tegnapi szereplők igyekezetenek, jobb sorsra érdemes buzgalmának megfejtesét ebben a hagyományos véleményben kerosem.

Természetes, hogy egy ilyen darab szerepeinek megvannak a magok chablonos alakítás-módjai, melyek ellen a legmodernebb színész sem cselekedhetik.

Ettől a chablontól való szabadulni törekvést leginkább K o m j á t h y (Toldi M.) és O d r y (L. Lajos) játékában láttam. Nem számítva S z i k l a i t, kinek alakítása (a vén sirásó) vetekedett az egész darab értékével. B a r t h a jól játszott, szépen énekelt. S z e n t e s igen jó bohóc volt. Ismétlem, hogy az igyekezet egyik szereplőnél sem hiányzott; az eredmény a diákság lelkes tapsából s ovációjából állott.

A. E.

Vegyes hírek.

× **Mire nem terjed ki az exlex?** Hogy az országban milyen téves felfogások terjedtek el az exlex mivoltáról, mutatja a következő eset, melyet egy függetlenségi képviselő mesélt el.

— A minap — így beszélt — otthon voltam a kerületemben. Beállt hozzám egyik választóm, egy gazdag paraszt.

— Jó napot, nagyságos képviselő ur, — szólt komoran,

— Adj' Isten! Mi jót hoz?

— Eljöttem, kérem szépen, hogy már magától a nagyságos urtól kérdezzem meg, micsoda az az exlex, amiről annyit beszélnek a faluban?

— Hát bizony az azt jelenti, hogy törvényen kívül történik újévtől kezdve minden. Adószedés, ujonczozás, minden rendben mehet, csak hogy nem lesz törvényes.

— Semmi se lesz törvényes?

— Semmi?

— Akkor, — mondja a választó, — én nem vagyok többet az urak pártján. Átmegegyek a jobbpartra.

— Mi ütött kendbe? Az apja, a nagyapja is balpárti volt, maga akar pecsovics lenni? Hiszen ha akarja, azért az exlexért megfizetheti az adóját!

— Bánom is én az adót! Nagyobb az én bajom, kérem: a feleségem áldott állapotban van, az ujesztendőben születik a gyerek. Én pedig pap előtt esküdtem meg a feleségemmel, és nem engedem, hogy a gyermekem — ne legyen törvényes.

Erre aztán — így végezte elbeszélését a képviselő a hallgatók nagy derűtsége közt — megnyugtattam az atyafit, hogy a gyermekre nem terjed ki az exlex.

A hóember.

— Mese. —

Izzadtak a gyerekek a térdigérő hóban, míg a nagy granárium előtt felépítették a hóember. Oles magas alak lett belőle. Az ügyes apró kezek még szakált is formáltak neki, hosszú hószakált, mely egészen a melléig ért.

Legtöbbet a kis Misi dolgozott rajta. Felállott a Péterke vállára s onnan rendezte arcvonásait, hosszú ort, öblös száját s magas homlokot készített neki.

Már öreg este lett, mire a romokmü elkészült.

De volt is öröm és gyönyörűség. A gyerekek mar elszóledtek s a kis Misi még mindig talált valami igazítani valót rajta. Előkeresett egy ócska tarisznyát s a nyakába akasztotta. Azután egy makrapipát dupott a szájába. Mikor lefeküdt akkor is csak a hóemberre gondolt.

Milyen bolondos figura a tarisznyával és a makrapipával. Aludni sem tudott az izgalomtól, Felkelt az agyból, felöltözött s az ablakhoz ment.

A holdvilág ezüstös fénye tündériesen ragyogott a sima hórétegen, melyből a hóember alakja olyan furesán, olyan kaczagató komolysággal emelkedett ki.

Reggelig el tudta volna nézni. Hanem uramfia! egyszerre csak mit lát az ablakon keresztül? A hóember karja megmozdul, kezével a tarisznyába nyul, előszed belőle ková, taplót aczelt és kicsihol. Tisztán hallotta az aczél és kova, csattogását, látta a szikrát kipattanni. Hát mit mondjak egyebet, a hóember rágyujtott a makra pipára, melyből vastagon bodoran emelkedett ki a szürke füst.

De még ez semmi. A hóember megindul s lassu czammogó léptekkel az ablak felé közeledik.

Nehéz léptet alatt csak úgy ropogott a megfagyott hó.

A kis Misi szíve lázasan dobogott, a hóember pedig az ujjával intett neki, hogy jöjjön ki.

Misi engedelmességet, halk léptekkel kiosont a szobából s követte a hosszú granárium mentén nagy súlyos lépésekkel haladó hóembert, ki könnyedén kinyitotta a nagy nehéz tölgyfakaput.

De még csak ezután állott el igazán a kis Misi szeme-szája. Az utcán egy szán állott, mely elé négy ló volt fogva. A szán is, a lovak is csupa kristálytisza jégből valók voltak.

A hold sugarai csak úgy ugrádoztak rajtuk.

A hóember felmászott a bakra s intett Misinek, hogy foglaljon helyet a jégszán hátsó ülésében.

Misi szó nélkül beleült s abban a pillanatban a jégloval röptülve vitték a szánt — Mire hátra nézett már nyomát sem látta a falu tornyának, nemhogy az alacsony kéményes háznak, melyből néhány percz előtt kilépett.

S a szán szédítő gyorsasággal repült előre, mezőkön, vizeken és hegyeken keresztül.

Néha olyan szédítő magasságba, értek, hogy Misi szorulni érezte a kis szívet. Majd nagy városok széles utcáin száguldtak végig hol száz meg száz karsu torony ragyogott a hótól beragyogott téli éjnek.

Gyönyörű tájakok, széles medrű folyamok s meredek hegyormok szilaján váltakoztak egy más után.

A kis Misi nagy fekete szemei kerekre nyitak, hogy lássák a világ csodáit, a teremtés remekeit.

S a jégszán feltartóztatlanul rohant előre.

Városok, hegyek, erdők és folyamok, mint a hajnali ködös káprázatok, úgy tüntek el előtte.

Misi szeretet volna ujongni örömben. Legszebb álmaiban sem látott ennyi szépet S a hóember egyre suhogtatta jégostorát a jéglovak felett.

Egyszerre csak egy erdő sűrűjébe értek. A tülevelű zöld fenyők ágai csak úgy roskadtak a rájuk borult sűrű hórétegektől. — A szél rémesen sivitott az ágak között s hófelhőket söpört Misi szemei elé. Alig látott valamit.

De mégis . . .

Egy pupos fiu, rongyos ruhában szaladt a szán után.

Misi jól látta sovány arcát: vállán öles magasságu rőzsekeg volt. Ezzel kellett szaladnia a térdig érő hóban. Szegény fiu keservesen rimázkodott, hogy vegyék fel a szánra.

— Megfagyok megfalogok itt a kietlen hidegben — hangzott panaszos szava.

Misinek megindult a szíve.

— Vegyük fel ezt a fiut! — szolt oda a hóemberre.

De ez nem hallgatott rá, hanem csapkodta a jéglovakat.

Misi azonban nem tágitott, felugrott az üléséből, megkapta a gyeplőt s megállásra kényszerítette a szilaj jéglovakat. Azután gyöngéden felsegitette a kis pupos fiut a hószánra.

Szegény csak úgy remegett, didergett a gyilkos hidegtől.

Misi ráborította a téli kabátját s leemelte válláról a rőzsekeget. Eltette a saroglyába.

A hószán ismét rohant előre, de amint egy végtelen széles rózasághoz értek, a jéglovak egyszerre csak felelmesen ágaskodni kezdtek.

A hóember hiába csapkodta őket jéges ostorával, egy tapodtat sem mozdultak.

A távolból valami rémes üvöltés hangja hallatszott s a szemhatár alján köröskörül mozgó fénypontok mutatkoztak.

— Mi ez? kérdezte Misi.

— Farkasok — mondotta a pupos fiu — felénk tartanak.

— Jó Isten! Akkor végünk van! — sikoltott Misi ijedten s már látta is a sovány ordashadat, amint éhes üvöltéssel, a havon bukfenchezve rohat feléjük.

De ebben a pillanatban egy meleg kéz-szorítást érzett.

A kis pupos fogta meg a kezét s emelte le a szánból.

— Ne félj eemmit! Én megmentelek.

— Te, aki magaddal is tehetetlen vagy?

Igen, én, akin a te jó szived megkönyörült.

Azzal a kis pupos lekapta a saroglyából a nagy rőzserakást, fűgén előszedte a hóember tarisznájából az aczelt, kovát és taplót s gyorsabban, mint ahogy elgondolni lehet, tüzet gyujtott.

Néhány percz mulva lángok csaptak elő a száraz rőzséből.

A farkasok ijedten, szűkülve hőkentek vissza egyik sem mert a láng oszlophoz közeledni.

Bátorság, melegség járta át a kis Misi szívet.

Csodálkozva nézte a kis pupos fiut ki egyre dobta a rőzsekegeket a tűzbe. Nagy hatalmas máglya keletkezett, mely köröskörül elolvastván a havat, gyönyörű zöld pázsittal vette körül a máglyát.

A pupos fia lefektette Misit a puha pázsitra hol az nemsokára el is aludt. Mikor néhány óra mulva felébredt, a hajnal fénye mo solyogott szemébe.

Körülnézett s egy tündéri alakot látott maga előtt állani, ki gyöngéden felemelte a fekvő heiyéről.

De akár milyen ragyogó volt is öltözete Misi rásmért benne a kis puposra.

— Ah, te vagy?

— Igen én vagyok a jószívű fiuk nem-tője . . .

— S hol van a szán, a hóember, a jéglovak?

— Elolvadtak a tűzben a melytén gyujtottam, hogy megmenselek.

— Mitől?

— A hčembertől, ki téged el akart ragadni az jég örök bizodalmbába, a fagyos szívű szellemeik honába.

Gyere hazaviszlek, hol szereteteid meleg szíve vár reád.

A felkelő nag még a téli köddel küzködött mikor a kis Misi már ismét ott feküdt puha ágyában.

Zöldi Márton.

CSARNOK.

Régi bűn.

Orosz elbeszélés.

Irtá: Porepenko Nikolajevics J.

(Folytatás.)

— Hát jól van, csak maradj. Tudod, hogy nagyapa úgy sem alszik. Neki mind-egy, hogy itt ül-e, vagy a kemenczén hánkolódik. Maradj hát, te kis bolondos!

Az éjszaka esőndes volt és téli éjszakának meleg is. Egész napon át nagy pelyhekben hullott a hó és olyan sok hullott le, hogy a föld, a fák, a parasztházak tetői és a jég tükre — mind tiszta fehér színben pompáztak és azt hihette volna az ember, hogy az égből, a honnan néhány csillag leragycgott, valaki törődik a földdel és holnapra szép új ruhát akar neki adni. A hold el-el bujt egy-egy kék felhőrongy mögé, a mely elfutott fölötte; ilyenkor kékes szín áradt el a földön; majd halovány sugárkévét bocsátotta le, akkor nyomban elkezdtek a hó-kristályok különféle színekben pompázni, míg egy újabb felhőfoszlány megint el nem fődte a holdat.

A faluban már régen tulesetek a karácsonyi vaesorán és pihenére tértek. A nehéz

pirog, rizskóh és egyéb kedves ételek jó álmot hoztak az emberek szemeire. Ezen az éjszakán a falusiak többnyire rosszat szoktak álmodni. Minden házban az ördög szarvairól és boszorkányfarkokról álmondnak, azonban annyira hozzászoktak már, hogy nem is törődnek vele. A paraszt fölkel, keresztet vet és a látomány eltűnik.

Martyn nagyapó abban a korban volt már, a melyben az alvás és az ébrenlét keveset különböznek egymástól. Gyakran órák hosszat elüldögél tétlen, különösen nyáron, mikor forrón tűz le nap. Akkor lehorgasztja ősz fejét és borus gondolatai nyugodt, hosszú sorban vonulnak végig elméjén. Isten a megmondhatója, mi mindenre nem gondol! Eszébe jut valami hosszú életéből és emlékszik rá, hogy ez az esemény ekkor és ekkor ilyen és ilyen körülmények között történt; mgjd egy régen hallott mesének egy jelenetét látja lelki szemeivel és úgy tetszik neki, mintha az valóság volna. A ki kilenczven esztendőtt élt, az tudja, hogy az életben olyan furcsaságok és ellentétes dolgok történnek, hogy a mesékben sem különben.

Azért nem hiszünk az öregeknek, ha régmúlt időkből csodálatos dolgokat beszélnek el, hanem azt mondjuk: mese! Az öregek meg szeretnek a gyermekeknek mesélni és isten tudja: ki hisz többet a mesékben, a gyermekek-e vagy ők maguk?

— Vigyázz, Vaszilykó — szolt a nagyapa — nehogy elaludj itt! Mit csinállok aztán veled?

— Nem, nagyapa, nem fogok elaludni. Gondolkodom. Felelt Vájszka halkán. Nagyapó nevetett és ráta a fejét.

— Hát nem megmondtam, hogy filozóf vagy! Ő gondolkodik! Mit nem mondsz! Alig látszik ki a földből és már is gondolkodik! Nézz meg az ember, milyenek a mai gyerekek! Hát aztán min gondolkodol?

— Azt magam sem tudom, nagyapám. Csak nézem, hogy milyen fehér minden, hogy hogyan világít le a hold, hogy fénylenek a hópelyhek, milyen mereven áll a tóban a nád és érzem, hogy a bundában épen olyan meleg van, mint a bályha mellett. Látod, és ezeken gondolkodom . . .

— Hm, csacsi vagy Vaszilykó, csacsi vagy. Min gondolkodol most? Most nem kell gondolkodnod, mikor itt ülsz mellettem a jó meleg bundán és nincs semmi gondod. Minek kell egy ilyen fiucsánknak gondolkodni? Majd ha már annyin átestél, mint az öregapád, akkor elgondolkodhatsz . . .

S az öregapa csakugyan elkezdett gondolkodni. Eszébe jutott valami a régen elmúlt időkből. Régen volt az, Istenem, be régen volt! Hanem azért emlékszik rá. Úgy tetszik neki, mintha csak tegnap hangzott volna el az utolsó sóhaj, s az éjszaka mély csöndjében hallja még a fenyőfa koporsó-füdelébe vert szögön a kalapács tompa ütéseit. És öreg szíve elkezdi nyugtalanul és izgatottan dobogni, majd mintha kalapálna a mellében, majd meg, mintha elálna a verése. Az öregapa hangosan gondolkodva mormogott a szakállába:

— És bármennyire gondolkodom is a dolgon, oh, uram, te tudod, hogy ő nem volt olyan bűnös . . . Nem volt . . . Oh, az az átkozott sors! Ah, ah, ah!

— Kiről beszélsz nagyapa? — kérdezte Vájszka.

Az öreg elhallgatott. — Nem tudta, hogy hangosan gondolkodott. Azt hitte, hogy a multha vissza szálló gondolatai csak homályosan forognak agyában, mint a ködberitotta parázs, messze távoláságról.

— Te hallottad gondolataimat? Nézz meg az ember! Hogy kiről beszélek? No, no! Nem kell azt neked tudnod.

— Mondd el, nagyapám, mondd el! — kérlelte a fiu az öreget.

— Igen, az idő elmúlik és többé sohasem tér vissza, felelt nagyapó, aztán hosszabb hallgatás után hozzátette: Epen olyan éjszaka volt, mint most, még a hold is úgy ragyogott elő a felhők mögöl. Egy felhő elborította a holdat, s a földön elsötétült min-

den; az lett és volna! keltek miért a

— Weisz

OL
T
T
T
M
J
a

K
gyar e
kilogr
Közép
1/2 kr.
sulyba
kint 2
rig, k
sulyba
kint 2
krajcz

E
147 sz
9 belf
hangu

B
vásárc
bejelen
elején
4823 d
515 d

napjá
hó 2
január
1899.
letber
znyz

(a fo
sertés
záron
ron,
serté

váron
rosi
12 é
össze
dape
vissz
180
suly
45—
les

A v

fron
80 k
rint
150
300
15 f
mm
fori
ron,
veg
250
76,5

sár
100
k
100
20
k.

den; aztán elvonult a felhő, újra világosság lett és mintha az égből angyalok énekeltek volna!... I-gen! Az égből angyalok énekeltek, a földön azonban olyasmi történt, ami miatt az Isten legyen irgalmas...

— Mi történt, nagyapám?
(Folyt. köv.)

Közgazdaság.

Budapesti gabonatözsde.

— Weisz József budapesti terménybizományi cég jelentése.

Debreczen, január 3.

Készaru 5 olesőbb

Okt. buza	9.70-9.72
Tav. buza	8.26-8.28
Tav. rozs	5.90-5.92
Tavaszi zab	4.85-4.86
Májusi tengeri 1899	
Julius tengeri	
aug.-szep. tengeri	

Kőbányai sertéspiacz. j a n u á r 2. Magyar elsőrendű: Fiatal nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 56-57 krajczárig. Közép (p.-kint 251-320 klg. súlyban) 57-58 1/2 kr. Könnyű (páronként 250 klgrig terjedé sulyban) 57 1/2-58 kr. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kg. felüli súlyban) 56 1/2-57 krajczárig, közép (páronként 240-260 kilogramm sulyban) 56-56 1/2 krajczárig. Könnyű (páronként 240 kilogr.-ig terjedő sulyban) 57-58 krajczárig.

Borjuvásár. j a n u á r 2. Felhajtott 147 szepős, borju rugott bány, 616él, 122 9 belföldi, 24 tirol, 160 bécsi öltött borju. A hangulat élénk.

Bécsi sertésvásár. A st.-marxi központi vásárocsarnokban ma megtartott sertésvásárok bejelentettek 9156 darabot, ebből a vásár elején felhajtottak: 3928 drb fiatal sertésen 4823 darab magyar hizott sertést, összesen a 515 darabot. Az üzlet angp.

Sertéslétszám: 1899. évi január hó 2-ik napján volt készlet 47259 darab, 1899. január hó 2. napján felhajtott 551 darab, 1899. január hó 2. napján elszállított 919 darab, 1899. január hó 2. napjára maradt készletben 46891 darab. — A hizott sertés üzletiznyzata: ianyha.

Jegyzés-k: kilogrammonként élő súlyban (a fogyasztási adót nem számítva) elsőrendű sertés 49-49 krajczáron, kivételesen 50 krajczáron, középminőségű sertés 46-47 krajczáron, könnyű sertés 41-43 krajczáron, fiatal sertés 36-39 krajczáron.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petroleum-rakodánál levő székes-fővárosi sertés-konzumvásár árjegyzése december 12-én. Készlet 816 darab. Erkezett 847 drb, összes felhajtás 1663 darab, elszállított budapesti fogyasztásra 872 darab, eladatlanul visszamaradt 791 darab. — Napi árak: 120-180 klgr. sulyban 44-46 krig. 220-280 klgr. sulyban 44-47 krig, 320-380 klgr. sulyban 45-47 krig. Öreg nehéz 44-46 krig. Kivétel-les árak — krig. Malacok 36-40 krajczárig. A vásár hangulata élénk volt.

Buza. Tiszavidéki. 100 mm. 80 k. 9.15 frton, 100 mm. 80 k. 9.10 forinton, 100 mm. 80 k. 9.10 forinton, 100 mm. 79.5 k. 9.10 forinton, 100 mm. 81 k. 8 forint 80 krajczáron. 150 métermézsza 80 k, 9 forint 15 krajczáron. 300 mm. 79.5 k, 9.15 frton, 100 mm, 78 k: 9 15 forinton, 100 mm. 77 k, 6.15 forinton, 100 mm 80 k. 9.30 forinton, 150 mm, 80 k. 9.10 forinton, 100 mm 79.5 k. 9 forint 20 krajczáron, 100 mm, 79.5 k. 9 forint 15 krajczáron vegyes, 400 mm. 79 k. 9.12 és fél krajczáron vegyes, 100 mm 80 b. 9.25 forinton vegyes 2500 mm. 78.5 k. 8 90 forinton. 500 mm. 76.5 k, 8.40 forinton, mind három hónapra: Pestvidéki, 300 mm, 80. k, 9.10 forinton sárga, 150 mm. 80 k, 9 forint 10 kron sárga 100 mm, 80 k, 9.20 forinton 100 mm 793 k 9.20 frton, 100 mm, 80 k: 9.30 forinton 100 mm, 79 k, 9.3 0 forinton, 200 mm, 80 20 860 frton sárga, 100 mm. 77.5 k. 8 forint k. kron sárga, 100 mm, 79.5 k, 9 forint 10

kron sárga, 200 mm. 81.5 k, 9.25 forinton, 200 mm, 80 k. 9.25 forinton, 100 mm. 79 k 8.85 forinton vegyes, 100 mm. 79.5 k. 8.90 forinton 300 mm. 8.5 k, 8.90 forinton 100 mm, 77 k. 8.90 forinton, 100 mm. 78 k 9,— forinton sárga, 200 mm, 78 k. 8.90 forinton. 100 mm. 78,5 k, 8.70 forinton 300 mm, 77 k, 8.90 forinton, 100 mm. 79 k: 8.90 forinton 200 mm, 78,7 k, 8.90 forinton, 100 mm, 78 k 890 forinton. 100 mm, 86,8 k. 8.90 forinton mind három hónapra.

Szerbiai, 2000 mm. 78 k, 7,25 forintos három hónapra.

Bánási. 100 mm, 79 k. 9.10 forinton 200 mm 77 k. 8,60 frton vegyes, 200 mm, 0: k74060 forintos vegyes. mind három hónapra

1395
1898 v. k. sz.

Arverési hirdetésny.

A debreczeni kir. bírósnak V. IV. 470/6.—1898. P. számú végzése folytán közhírré tétetik, misze-

rint Nagy Mihály és neje részére Rác István és neje b.-ujvárosi lakosoktól 250 frt tőke, ennek 1898 évi Augusztus hó 1-ső napjától számítandó 5 százalékos kamatai és eddig összesen 63 frt 33 kr. perköltség erejéig 1898 évi szeptember hó 29-én bíróság le és felültoglalt 740 frtra becsült lovak, sertések, tengeri és takarmányból álló ingóságok 1899 évi Jannár hó 9-én d. e. 9 órakor kezdetét veendő és B.-Ujvároson végrehajtást szenvedők lakásán megtartandó nyilvános bírói árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alól is el fognak adadni.

Debreczen, 1898. évi december hó 16-án.

Bódogh Zs.

birói kiküldött.

Legolcsóbb és legcélszerűbb

karácsonyi ajándék

egy

Ujságírók-Sorsjegye

melylyel

1 korona

árért

egy

100.000 koronás

és öt 20.000 stb. koronás nyereményt lehet nyerni.

Az összes nyereményeket a kezelőség 20% levonással kívánatra készpénzben visszaváltja. Minden sorsjegy utánfizetés nélkül mind a 6 húzáson játszik. * * * * *

Huzás visszavonhatlanul 1899. évi jan. hó 4-én.

Sorsjegyeket ajánl:

a Budapesti Ujságírók Egyesületének sorsjáték-kezelősege

IV., Kossuth Lajos-utca 1. sz.

Debreczeni ipar és kereskedelmi-bank

és

ALFÖLDI TAKARÉKPÉNZTÁR

Debreczen.

6

huzásra érvényes ujságíró sorsjegy
ára csak

1 korona.

Főnyeremény

100.000

korona ért.

5 nyeremény á 20.000 kor. stb.

„Huzás holnap este
8 órakor“.

Sorsjegyeket ajánl:

Debreczeni ipar és kereske-
delmi bank és Alföldi taka-
rékpénztár, Debreczenben.

RICHTER-féle HORGONY-PAIN-EXPELLER

Linimentum Capsici compos.

Ezen hírneves háziszser ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmazták küszvénynél, csúznál, fag- szaggatásnál és meghűléseknel és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszser, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapestén. Bevásárlás alkalmával igen óvatossá legyünk, mert több ki- sebbértékű utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony“ vedjegy és Richter cégjegyzés nélkül mint nem va- lodit utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és TSA., csász. és kir. udvari szállítók, RUDOLSTADT (Thüringia).

Legmeglepőbb és legszebb ajándéktárgyak zenével.

KARACSONYFATARTÓ

Helyen valónak talál-
juk a t. közönség fi-
gyelmét a fényesen
berendezett főraktár-
runknak

karácsonyi kiállítására

elhívni, az ezer és
ezerféle szebnél szebb
zenélő dísz tárgyak
közül a helyszüke
miatt csak néhányat
említünk fel, ugy-
mint:

Nők számára:

Zenélő bonbonierek
8-, 10-, 12-14.
16 frutól feljebb.

Zenélő varrókészlet

plüss- dobozban 6,
frt 50 kr. 8-, 10-,
12-, és 15 frt árban
s feljebb, továbbá ze-
nélő ékszer tartó 8,
10, 12, 14, 16 frt és
feljebb, zenélő kez-
tyűtartó 10-, 12-
15-, 18-, frt s fel-
jebb, zenélő pipere
és illatszerkészlet
8-, 10-, 12-, 15.
1. frt s feljebb, ze-
nélő albumok gyö-
nyörű kivitelben 7, 8
9, 10, 12, 14, 16, 18.
frt és feljebb.

forgó gépezettel

A fent ábrázolt és nickelből készült kará-
csonyfa-állvány ünnepélyes zenekíséret mel-
lett lassu ütemben forgatja a karácsony-
fát és a szent ünnep fenyét nagyban emeli.
Ára 20-25 frt.

Pönix, Manopan, Ariósa, Ariston, Senora,
Herophon és más egyéb forgatható
és magától játszó családi hang-
szer zenélő művek, melyeken még az
is kinek fogalma sincs a zenéhez el-
játszhatja a legkedveltebb és legújabb
zenedarabokat, — a legjutányosabb ára-
kon kapható.

Urak részére:

Zenélő dohány-
készlet 14, 16, 18,
20, 22, 25 frt s fel-
jebb. Zenélő dohány
szekrény tölgy fából
szivarvágóval 14 frt,
zongoraalakban 15 frt
Zenélő dohányzó-
asztal finom ibolya-
szinü fényezett finó
man vésvé, nagyon
szép kivitelben 22 frt.
Zenélő szivar temp-
lom zenekíséret mel-
lett szivarokat kínál
14 frt. Zenélő író-
készlet 10, 14, 16
18, 20, 24 frt s fel-
jebb. Zenélő név-
jegy tálca nickel-
ből finom kivitelben
10 frt.

Gyermekek részére:

Zenélő dob, diszes
kiállítású 2 frt 75 kr.
Zenélő kávé-örölő,
3 frt 50 s feljebb;
Forgató dobozok,
kis gömbölyű szek-
rényekben nagyság-
szerint 1, 1 25., 1 50.
Intona családi hang-
szer, melynek segé-
lyével bármilyen ma-
gyar vagy más nótát
el lehet játszani kor-
látlan számban.

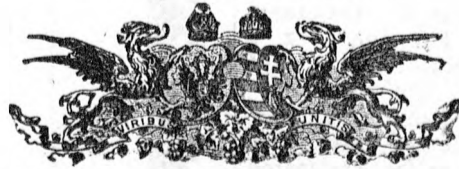
Háztartásra ajánlhatók:

Boros- v. vizes palack zenével csiszolt üvegből finom 12, 14 frt s feljebb. Sörös
kancsó zenével, ködedény, czinfedéllel kivitel szerint 10, 11, 12 frt. Sörös korsó ze-
nével, csiszolt üvegből czinfedéllel 12 frt s feljebb. Likör készlet zenével, hárfá-
alakban, fekete talppal, 1 palack 6 üvegcsével finom kivitelben 16 frt. Csemege-tálca
zenével, üvegből csiszolva és mazolva kivitel szerint 12-, 14 frt. Névjegy tálca
zenével, nickelből, finom kivitelben 10 frt.

STERNBERG ÁRMIN és TESTVERE

HANGSZER-GYÁRA.

Császár és királyi

udvari szállítók.

Zongora-termek: Kossuth Lajos-u. 22. Zenepalota,

Képes árjegyzék; a) harmonikákról; b) mechanikai zenélő művekről és zenélő
dísz tárgyakról; c) az összes egyéb hangszerekről, mint hegedűk, fuvolák, cim-
balmok, cziterák, harmoniumok, zongorákról stb. ingyen és bérmentve kapható,
csak megnevezendő, hogy mitéle hangszerről kívánatik az árjegyzék.

Vendéglősöknek zenélő autom k.